

Znaky veřejně přístupné účelové komunikace

1. Patrná v terénu a určená k užití vozidly a chodci (§ 2 zákona o pozemních komunikacích)
2. Plní některý z účelů uvedených v § 7 zákona o pozemních komunikacích
3. Cesta je užívána neomezeným okruhem osob a vlastník cesty (pozemku) souhlasil s jejím veřejným (obecným) užíváním – tento znak dovodila judikatura
4. Plní úlohu nezbytné komunikační spojnice – tento znak dovodila judikatura

Ad bod 3:

Vlastníkovi účelové komunikace nenáleží žádná kompenzace za to, že jeho majetek užívá veřejnost. Proto Ústavní soud dovodil, že aby byla konkrétní cesta uznána za pozemní komunikaci, musí s jejím vznikem vlastník pozemku **souhlasit**. V takovém případě totiž nepůjde o nucené omezení vlastnického práva a bude v pořádku, že vlastníkovi nenáleží kompenzace.

Souhlas může být výslovný nebo i mlčky udělený. Zpravidla půjde o druhý typ a bude se dovozovat z pasivity vlastníka pozemku – že ačkoli o užívání svého majetku veřejností věděl, po dlouhou dobu s tím nic nedělal, nebránil se tomu (ergo souhlasil).

Ad bod 4:

Soudy dovodily, že vlastník může být právem obecného užívání omezen jen v nezbytně nutném rozsahu, takže pokud dojde ke sporu o existenci komunikace, úřady zkoumají, jestli sporná cesta je **nezbytná**, tj. není jen cestou z pohodlí.

Nezbytnost cesty spočívá typicky v tom, že cesta je jedinou spojnici k nějakým nemovitostem. Nebo je jedinou spojnici, po které projedou i auta - a je potřeba, aby k obsluhovaným nemovitostem došlo auto (typicky rodinný dům).

Úřady se proto zbývají alternativami – zda není možné využít jinou cestu, která by roli komunikační spojnice také splnila. Pokud existuje a navíc je v majetku veřejnoprávních subjektů (obce, kraje, stát), tak bude za komunikaci prohlášena tato alternativní cesta a cesta na soukromém pozemku komunikací nebude. Pokud i alternativní cesta povede po soukromých pozemcích, úřad bude muset dále řešit, která z nich méně omezuje vlastnické právo.

Judikatura – zkoumání jednotlivých znaků účelové komunikace

Aktuální rozsudky NSS - jsou stručné a přehledné:

- 1 As 198/2021-68 ze dne 8. 2. 2023
- 10 As 341/2022-36 ze dne 28. 6. 2023
- 1 As 54/2023-49 ze dne 1. 8. 2023